

STALIŠČA IN PREDLOGI GZS
GLEDE PREDLOGA NOVEGA ZAKONA O VARSTVU
POTROŠNIKOV (ZVPot-1)

Gospodarska zbornica Slovenije
Dimičeva 13, 1504 Ljubljana

Status dokumenta: uradno stališče
Datum dokumenta: 2.10. 2017

Pri strokovnem usklajevanju sodelovala: Delovna skupina GZS za varstvo potrošnikov
Komisija GZS za gospodarsko pravo

UVOD

Gospodarska zbornica Slovenije je za namen priprave izhodišč za novo ureditev varstva potrošnikov že v letu 2014 ustanovila strokovno delovno skupino, v katero je vključenih več predstavnikov gospodarskih družb, ki poslujejo s potrošniki. Namen delovne skupine je (pro)aktivno sodelovanje pri pripravi potrebnih sprememb zakonodaje s področja varstva potrošnikov.

Na Gospodarski zbornici Slovenije (GZS) smo si v preteklosti že večkrat aktivno prizadevali doseči spremembe potrošniške zakonodaje, ki pa žal zaradi spleta političnih okoliščin niso bile sprejete oz. niso doživele obravnave.

Delovni skupini smo posredovali osnutek novega Zakona o varstvu potrošnikov, ki v mnogočem že jasneje in predvsem ustrezneje ureja določena izpostavljena vprašanja dosedanje ureditve varstva potrošnikov.

Uvodoma pozdravljamo prizadevanja, da so v osnutku ZVPot-1 vsebovane združene določbe obstoječega Zakona o varstvu potrošnikov ter tudi Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, saj gre za vsebino, ki se med seboj dopolnjuje ter je z vidika kodifikacije prava ustrezneje, da je vsebina umeščena v en skupen zakonski akt.

Delovna skupina je dne 15.9.2014 na pristojno ministrstvo že posredovala določena stališča glede ključnih problemov oziroma rešitev, ki bi jih bilo treba vnesti v novo zakonodajo, in sicer:

- predlog za odpravo »obvezne« garancije in uvedbo »prostovoljne« garancije;
- predlog za odpravo garancije za rabljene avtomobile;
- predlog zmanjšanja obdobja obveznosti zagotavljanja nadomestnih delov po izteku garancije iz 3 let na maksimalno 2 leti;
- predlagamo določitev vrstnega reda uveljavljanja pravic potrošnika iz naslova stvarne napake na način, kot je predviden z EU direktivo
- jasnejša ureditev odstopa od pogodbe in razveze pogodbe;
- jasnejše in natančnejše opredelitve določitev določenih pojmov, ki v praksi predstavljajo težavo tako za podjetja kot za potrošnike;
- podaljšanje 45 dnevne roka za odpravo napak
- višina stroškov opomina

Prav tako smo dne 7.12.2015 na podlagi poziva Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, posredovali konkretne predlog k Predlogu Zakona o varstvu potrošnikov (ZVPot.1). Predlog zakona je bil v letu 2017 posredovan v javno razpravo, v okviru katere pošiljamo naslednje ugotovitve, stališča in izzive glede ureditve nove zakonodaje s področja varstva potrošnikov.

V nadaljevanju navajamo naslednje ugotovitve, stališča in izzive glede ureditve nove zakonodaje s področja varstva potrošnikov, pri čemer v določenih točkah ugotavljamo, da je pričujoči osnutek zakona manj ugoden za podjetja, kot prvotni osnutek.

PREDLOGI GZS K OSNUTKU ZAKONA O VARSTVU POTROŠNIKOV (ZVPot-1)

K 1. členu ZVPot-1

Predlagamo bolj jasno dikcijo 1. člena v smislu:

»Ta zakon ureja pravna razmerja med podjetji in potrošniki, ki nastajajo ob prodaji blaga in/storitev ter opredeljujejo s tem povezane obveznosti pristojnih državnih organov.«

Obrazložitev:

Zakon nalaga pravice in obveznosti obema stranema, poudarek je res na pravicah potrošnikov, vendar pa imajo (in morajo imeti) tudi določene obveznosti. Zato predlagamo dostavek »in obveznosti«. Dikcija v osnutku pa je tudi nekoliko nedosledna, saj iz nje izhaja, da sta ponujanje in prodaja blaga eni izmed oblik trženja blaga, kar verjetno ni namen določbe, zato predlagamo spremembo celotnega 1. člena.

K 3. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se 1. odstavek 3. člena črta.

Obrazložitev:

Menimo, da je določba, nepotrebna, nejasna in povzroča zmedo. V kolikor je zakonodajalec želel povedati, da se v primeru, da obstaja zakon, ki specialno ureja varstvo posameznih kategorij potrošnikov, v razmerju do ZVPot-1 uporablja ta specialni zakon, pravilo specialnosti (*lex specialis derogat legi generali*) velja že samo po sebi, brez da bi ga bilo potrebno izrecno zapisati v zakon. Če je zakonodajalec želel nadalje povedati tudi, da veljajo samo tista pravila specialnih predpisov, ki so skladna s predpisi EU, tudi to ni potrebno izrecno zapisati, saj je razmerje med nacionalnimi predpisi in pravom EU urejeno v drugih predpisih oz. s splošnimi načeli prava EU.

K 4. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se v definicije vpiše definicija termina »garancijski list«. Garancija, kot jo namreč predlaga predlagatelj, se iz obvezne spreminja v prostovoljno. Zato je smiselno zaradi jasnosti, tudi za potrošnika to jasno izpostaviti. Garancijski list je torej dokument, ki ga prostovoljno oblikuje proizvajalec, prodajalec ali oseba, ki blago ali storitev ponuja potrošnikom, s katerim jamči za brezhibno delovanje stvari v določenem času.

Definicija 3. točke 4. člena je nejasna, saj iz nje izhaja, da so voda, plin in električna energija izvzete iz definicije blaga. Predlagamo razjasnitev dikcije. Tudi sicer prihaja do neskladnosti definicije blaga, saj npr. 2. odstavek 19. člena omenja energente, ki se prodajajo v omejeni količini. Hkrati definicija ne ločuje med vrstami plina (primeroma zemeljski oz. utekočinjen naftni plin), ki imajo specifične in jih že upošteva Energetski zakon ne pa tudi predlog danega zakona. Definicija ravno tako ne ločuje med dobavo električne energije in distribucijo, ki sta podvrženi drugačni regulativi. Pojasnjujemo, da se distribucija električne energije in zemeljskega plina izvaja kot gospodarska javna služba in je zato pri urejanju potrebno upoštevati tudi specifične iz področja gospodarskih javnih služb (primeroma: zaščitenega odjemalca ni mogoče odklopiti). Tako dobava kot distribucija električne energije in zemeljskega plina (vključno z varstvom potrošnikov) pa sta podrobneje že urejeni v energetskem zakonu in ureditev po danem zakonu ne predstavlja dodane vrednosti. Iz definicije ni mogoče razbrati kakšni ureditvi je podvržena distribucija toplote in/ali ogrevanje s kurilnim oljem.

Definicijo 4. točke 4. člena bi bilo smiselno razširiti tudi na storitve.

Definicijo 7. točke je treba napisati jasneje. Dajalec garancije je v dolgoletni izoblikovani praksi podjetje, ki je kot tako navedeno v garancijskem listu. V kolikor slednjega ni mogoče določiti, pa se za dajalca štejejo tudi ostali subjekti. Zaradi večje jasnosti bi zato predlagali definicijo v smislu:

»...je v prvi vrsti podjetje, ki je kot dajalec garancije navedeno v garancijskem listu ali drugo podjetje, ki pridobi ta status, upoštevajoč določila zakona.«

K 5. členu ZVPot-1

Osnutek ZVPot-1 določa, da so vsa pogodbeno določila, ki so v nasprotju z določbami tega zakona nična. Menimo, da je določba nerazumna in pretirana. Ničnost je skrajna sankcija, predvidena le za najhujše kršitve. Menimo, da takšna sankcija ni na mestu za prav vse neskladnosti z določbami tega zakona in za nekatere popolnoma zadostuje že milejša sankcija (npr. izpodbojnost). Predlagamo, da se v zakonu (tako kot doslej) natančno določi, kje je sankcija ničnost, predlagana generalna določba, ki določa ničnost, pa se črta.

K 6. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se drugi odstavek 6. člena spremeni iz taksativnega naštevanja možnosti ponudbe posebnih pogojev v naštevanje primeroma.

Obrazložitev:

Ta dikcija nesorazmerno posega v pogodbeno svobodo in ne nazadnje tudi v prosto gospodarsko pobudo pogodbenih strank. Glede na kompleksnost pravnih razmerij in razvoj tehnologije, se vse več blaga in storitev prodaja na osnovi priloženih splošnih pogojev, ki so dejansko »posebni pogoji« v smislu te dikcije. Ne vidimo utemeljenega razloga za taksativno naštevanje posebnih pogojev in s tem povezano omejevanje podjetij pri poslovanju s potrošniki.

Predlagamo, da se tretji odstavek 6. člena spremeni kot sledi:

»Če podjetje omogoča posebne prodajne pogoje iz prejšnjega odstavka, takšne pogoje jasno in razumljivo označi v ponudbi.«

Obrazložitev:

Osnutek ZVPot-1 zahteva objavo posebnih prodajnih pogojev v poslovnih prostorih podjetja, vendar se prodajne ponudbe v praksi distribuirajo preko različnih komunikacijskih kanalov (npr. preko oglaševalskih sporočil na TV, preko pošte, oglasov v časopisih,...) in ne vidimo razloga, da bi posebni prodajni pogoji bili navedeni samo v poslovnih prostorih, ampak so lahko navedeni v ponudbi in se tako lahko z njimi seznanijo potrošniki preko vseh komunikacijskih kanalov (ne glede na to ali blago kupijo v poslovnih prostorih podjetja ali na kakšen drug način).

K 8. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se določba 3. odstavka črta ali zapiše jasneje.

Obrazložitev:

Besedilo, da podjetje upošteva označeno ceno je v prvi vrsti nepotrebna navedba, saj bi v nasprotnem primeru to bila nepoštena poslovna praksa. Ne glede na to, pa trenutni zapis implicitno pomeni, da podjetje ne bi smelo dajati popustov na označeno ceno, kar pa omogoča 6. odstavke. Verjetno je bil namen določbe, da podjetje ne sme prodati dražje, kot je označena cena, zato predlagamo, da se besedilo ustrezno temu tudi zapiše.

K 9. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se 9. člen črta. Alternativno predlagamo, da se vsebino zaokroži v 8. členu.

Obrazložitev:

Besedilo, navedeno v 9. členu predloga ZVPot-1 je povzetek določb 8. člena ZVPot-1 in samo še enkrat poudari njihovo vsebino. Takšno podvajanje je po našem mnenju popolnoma nepotrebno zato je smiselno, da se ta vsebina poveže v enem členu.

K 10. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se pojasni namen 2. odstavka 10. člena. Namen dikcije ni povsem jasen. Ali se ta obveznost podjetij nanaša na samo vsebino računa (tako da ta omogoča jasen izračun končne cene) ali pa na druga dejanja podjetja? V slednjem primeru, bi to lahko pomenilo velik poseg v dejavnosti podjetja, preverjanje poslovanja oziroma način določanja vrednosti za namen preverjanja pravilnost zaračunanega zneska glede na dogovorjene lastnosti in količino kupljenega blaga ali opravljene storitve.

K 11. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se jasno zapiše, da ta obveznost velja samo v primeru, da je potrošnik blago, za katerega embalažo vrača, kupil pri istem podjetju.

K 12. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se 3. odstavek 12. člena dopolni z besedo »simboli«, saj nekatera navodila uporabljajo tudi tovrstno splošno prepoznano označevanje in opozarjanje.

Glede na dejstvo, da živimo v informacijski dobi, predlagamo spremembo obstoječe dikcije v smislu, da bi bila osnovna navodila za uporabo priložena blagu, podrobna (v kolikor gre za blago, ki takšna navodila zahteva) pa bi bila lahko dostopna tudi na internetni strani proizvajalca ali prodajalca. Številni proizvajalci že danes uporabljajo takšno prakso, pri tem pa se zavedamo, da bi morala biti takšna navodila ažurna in lahko dostopna ter na vidnem mestu.

Navodila za rabljeno blago, ki se prodaja po tem zakonu, lahko predstavljajo težavo. Kot primer izpostavljam prodajo rabljenih vozil. Ker omejitve ni, posledično to pomeni, da bi v

teoriji prodajalci bili primorani oblikovati ali pridobiti navodila za 50 let star avto, pa čeprav ta ne obstajajo oziroma niso obstajala. Kako obravnavati starinske predmete, ki se prodajajo na trgu? Ali obveznost po tem členu velja tudi zanje, kot na primer 150 let stara tehnična. Zato predlagamo, da se jasno določi, da ta obveznost velja samo za novo blago in storitve. Če pa bi morala veljati tudi za rabljeno, potem je treba postaviti jasno časovno mejo starosti blaga, ki se prodaja. Meja bi morala biti pri enem letu za rabljeno blago, ki je brez originalnih navodil, kar pomeni, da jih mora pridobiti ali oblikovati prodajalec. Po tem obdobju pa se navede, da blago nima navodil za uporabo, če je temu res tako. V kolikor jih ima, je to toliko bolje in lahko predstavlja dodano vrednost rabljenemu blagu.

K 13. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se 13. člen dopolni kot sledi:

(1) Podjetje glede na svojo vlogo v prodajni verigi za blago, ki je namenjeno prodaji potrošnikom, zagotovi označbe, certifikat, listino o skladnosti, garancijski list v primeru prostovoljne garancije, navodilo za sestavo in uporabo oziroma druge spremne dokumente, če je s tem ali drugim predpisom tako določeno.

(2) Blaga, kateremu niso priloženi zahtevani dokumenti iz prejšnjega odstavka, podjetje ne sme prodajati potrošniku.

Obrazložitev:

Osnutek ZVPot-1 v členu 83. in naslednjih določa garancijo kot prostovoljno jamstvo. Torej 13. člen ZVPot-1 ne bi smel nalagati obvezne predložitve garancijskega lista.

Nasploh predlagamo, da se v 4. členu doda pomen izrazov, da je »garancija« prostovoljno jamstvo, kot ga opredeljuje 83. člen ZVPot-1. Namreč, če bo v zakonu govora o garanciji, ki je sedaj v percepciji potrošnikov zakonsko obvezna, bi bilo smiselno, da: (i) se povsod, kjer se uporablja pojem »garancija«, izrecno napiše »prostovoljna garancija«, ali pa (ii) se pojem »garancija« kot oblika prostovoljnega jamstva opredeli v pomenu izrazov.

Ker je po osnutku ZVPot-1 garancija prostovoljna, podjetje ne bi smelo biti sankcionirano za primer, če garancijskega lista blagu ne priloži

K 19. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se 7. točka 1. odstavka 19. člena črta.

Obrazložitev:

Menimo, da je določilo nepotrebno. Odgovornost podjetja za neskladnost blaga s prodajno pogodbo oz. za nepravilno opravljena storitev je vsesplošno znana, gre za logično dejstvo, ki potrošniku ne more ostati neznano. Z dodatnimi obveznostmi obveščanja, ki jih zakonodajalec v zvezi s tem želi uvesti, se bo podjetja povsem nepotrebno dodatno (tudi stroškovno) obremenilo. Predlagatelj zakona naj to določbo utemelji z osnovo iz ustreznih Direktiv, ki se z ZVPot-1 implementirajo v slovenski pravni red; sicer pa naj se upošteva pravna fikcija v slovenskem pravnem redu, da se poznavanje prava domneva oz. da nepoznavanje prava škoduje, ter da posamezniki (tudi potrošniki) poznajo pravna pravila.

K 19. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se četrti odstavek 19. člena črta.

Obrazložitev:

Menimo, da je določilo nepotrebno, ter velja enaka pripomba kot glede 7. točke 1. odstavka 19. člena. Poleg tega je treba paziti na prenормiranost, ter za skladnost zakonodaje, saj že nedolgo tega uveljavljen Zakon o izvensodnem reševanju potrošniških sporov (ZIsRPS; Uradni list RS, št. 81/15) vsebuje določbe o načinu informiranja potrošnikov o pravnih sredstvih.

K 20. členu ZVPot-1

Ta določba bo težko uresničljiva z več vidikov, tako omejitev (prostorskih, časovnih ipd.) na strani prodajalca kot tudi samega blaga (pri odpiranju se lahko trajno poškoduje embalaža, kupec pa se kljub prikazu delovanju ne odloči za nakup). Predlagamo, da se ta vsebina prepusti ustaljeni praksi in poslovnim običajem. Predvsem moti beseda »izbran«, saj glede na zgoraj omenjeno, lahko predstavlja nesorazmerno breme in odstopa od ustaljene prakse, kot je recimo predstavitev razstavnega modela in njegov preizkus, itd.

K 21. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se 2. odstavek 21. člena črta.

Obrazložitev:

Menimo, da ni nobenega razloga za to, da se za dokazovanje neobstoja posameznega pogodbenega pogoja ne bi uporabila splošna pravila dokazovanja. Za prevalitev dokaznega bremena na podjetje v tem primeru ni nobenega razloga in je nerazumno. Podjetja so že sedaj preobremenjena z raznoraznimi, velikokrat neupravičenimi zahtevki potrošnikov, ki zlorabljajo svoje zakonske pravice. Prevalitev dokaznega bremena pa bi lahko pomenila še več neupravičenih zahtevkov, zaradi česar bi bila podjetja še bolj obremenjena. Predlagatelj zakona naj to določbo utemelji z osnovo iz ustreznih Direktiv, ki se z ZVPot-1 implementirajo v slovenski pravni red.

K 24. členu ZVPot-1

Predmetni 24. člen opredeljuje, kdaj se pogodbeni pogoji štejejo za nepošteno. Na načelni ravni pozdravljamo zakonsko ureditev in definiranje nepoštenih pogodbenih pogojev, a vendar moramo opozoriti, da navedena definicija povzroča nemalo zapletov in problemov v praksi. Definicija je namreč zelo splošna in abstraktna, kar je sicer normalno, saj gre za zakonsko določbo, a žal tudi zelo nejasna in neopredeljiva - zavezanci, ki moramo ravnati skladno z njo, opažamo, da je v zvezi z njo v praksi dosti problemov in negotovosti. Ti problemi se nanašajo največkrat na takšne pogodbene pogoje, za katere objektivno ocenjujemo, da so pošteni, pa vendar je bilo (zgolj na I. stopnji) ugotovljeno drugače, kar predpisujemo predvsem nedorečeni in preveč odprti določbi. Kot primer naj navedemo, da je bil kot nepošten pogodbeni pogoj opredeljeno naštevanje, kot so: in podobno, zlasti, na primer, ali na drug ustrezen način, ali na drug zanesljiv način... . To vsekakor ne more biti nepošten pogodbeni pogoj, kar je bilo kasneje tudi potrjeno, pa vendar je bil sprva opredeljen kot tak. Glede na to, da je sankcija v tovrstnih postopkih (poleg globe) lahko tudi prepoved

opravljanja dejavnosti, ki prične učinkovati takoj, moramo opozoriti, da je jasnejša in določnejša opredelitev nepoštenih pogojev nujna. Prav tako je nujno, da se doda več konkretnih primerov, ki bodo kot taki nakazovali razumevanje prvega odstavka 24. člena in njegov obseg tako, da bo na vseh stopnjah odločanja jasno, kje je tista meja, ko lahko govorimo o nepoštenih pogodbenih pogojih. Na drugi strani pa bo tudi gospodarskim subjektom jasno kakšen je namen zakonodajalca.

Pogledali smo tudi primerjalno prakso v Avstriji, kjer imajo v njihovem Zakonu o varstvu potrošnikov (»Konsumentenschutzgesetz«) tudi naveden poseben člen glede nepoštenih pogodbenih pogojev (člen 6: Unzulässige Vertragsbestandteile), vendar pa imajo za razliko od ureditve v Sloveniji navedenih kar nekaj primerov nepoštenih pogodbenih pogojev in samo na koncu eno kratko določbo v smislu, da se posamezen pogoj šteje kot nepošten, če je nerazumljiv potrošniku. Nimajo torej navedenih toliko splošnih in abstraktnih določb, ki bi bile nejasne in neopredeljive kot jih imamo pri nas, ampak je predvidenih več konkretnih primerov nepoštenih pogodbenih pogojev.

Posebej pa naj še izpostavimo nekatere primere nepoštenih pogodbenih pogojev kot so opredeljeni v četrtem odstavku 24. člena:

- prva alineja 4. odstavka 24. člena: Odstopna upravičenja podjetja po sami logiki stvari, saj jim je ohranitev pogodbenega razmerja v interesu, so in morajo biti utemeljena. Teh utemeljenih razlogov zakon ne more omejevati. Ne nazadnje je lahko odstop od pogodbe posledica spremenjene politike podjetja. Vprašanje odstopa od pogodbe naj bo torej prepuščeno volji strank.

- šesta alineja 4. odstavka 24. člena: ta alineja se nam sama po sebi ne zdi nepošten pogodbeni pogoj. Namreč že po Zakonu o elektronskih komunikacijah (ZEKom-1) je operaterjem omogočeno spreminjanje pogodbenih pogojev, saj je v drugem odstavku 129. člena ZEKom-1 predviden postopek obveščanja naročnikov o spremembi pogojev in obveznost omogočanja odstopnega upravičenja. Operater ima torej po ZEKom-1 pravico spremeniti pogodbene pogoje (katerekoli) ob predpostavki, da imajo potrošniki v tem primeru možnost odstopiti od naročniške pogodbe brez plačila pogodbene kazni in plačila stroškov prekinitve naročniškega razmerja. Določba šeste alineje je torej v popolnem nasprotju z določbami ZEKom-1, ki ureja razmerja med naročniki in operaterji kot *lex specialis* v razmerju do ZVPot.

- osma alineja 4. odstavka 24. člena: tudi ta alineja se nam sama po sebi ne zdi nepošten pogodben pogoj. Namreč že po Obligacijskem zakoniku ima naročnik elektronskih komunikacijskih storitev, kot šibkejša stranka, določene pravice v zvezi s Splošnimi pogoji, ti se razlagajo v njegov prid, ravno zaradi ekonomske moči nasprotne pogodbene stranke. Nadalje nikakor ne nasprotujemo izbrisu te alineje v celoti, predlagamo pa da se ta bolj definira in sicer tako, da se kot nepošten pogodben pogoj opredeli zgolj tista pogodbena kazen, ki je nesorazmerna oziroma nepravilna, pač v duhu nepoštenosti, kot ga opredeljuje prvi odstavek 24. člena ZVPot-1. Tako se zaščiti potrošnika in še vedno ohrani pogodbeno razmerje v duhu načela vestnosti in poštenosti, hkrati pa se omogoči subjektu, ki zagotavlja storitve, da zagotovi uravnoteženost med pravicami in obveznostmi. Namreč sedaj iz veljavnega ZVPot izhaja, kot da pogodbena kazen sploh ni mogoče oziroma je že sama po sebi nepošten pogodben pogoj in to tudi v primerih hujših kršitev pogodbenih obveznosti potrošnika oziroma tudi v primeru zlorabe njegovih pravic, kar nikakor ni ne v korist potrošnika ne v korist subjektov, ki mu zagotavljajo storitve oz. blago. Se pa povsem strinjamo, da mora biti potrošnik varovan pred nepoštenim poslovanjem subjektov, zato vsakršna pogodbena kazen ne more biti dovoljena.

- deveta alineja 4. odstavka 24. člena: tudi ta alineja po našem mnenju sama po sebi ni nepošten pogodbeni pogoj. Preverjanje legitimnosti posameznih prevzemov in združitvev podjetij je v pristojnosti Agencije za varstvo konkurence in ne Tržnega inšpektorata. Če Agencija za varstvo konkurence določen prevzem ali združitev podjetij potrdi, ne vidimo razloga, da bi se prenos pogodbenih pravic in obveznosti na tretjo osebo smatral kot nepošten pogodbeni pogoj. Glede na trenutno gospodarsko stanje in število prevzemov in združitvev, ki se dogajajo, bi predlagali, da se tudi ta alineja nomotehnično spremeni, tako da se šteje kot nepošten pogodbeni pogoj samo v primeru, če so izpolnjeni tudi pogoji iz prvega odstavka tega člena (v kolikor bo prvi odstavek ostal v takšen zapisu kot je sedaj)

- 19. alineja 4. odstavka 24. člena: tukaj se sprašujemo kakšen je rok, ki je nerazumno kratek. Gre za nejasen pravni standard, ki bo lahko generiral spore. Mogoče razmisliti o bolj določni dikciji, kaj se šteje kot nerazumno kratko v tem primeru. Hkrati pa je nomotehnično napačno uporabljen izraz »želja« – namreč želim si kot potrošnik lahko marsikaj, vprašanje pa je kaj je pravno upoštevno – sklepamo, da je predlagal imel v mislih besedo »voljo«.

- 20. alineja 4. odstavka 24. člena: predlagamo, da se beseda »spoštuje« nadomesti z besedo izpolni.

V prvem odstavku 24. člena bi želeli opozoriti na dikcijo člena, ki govori o znatnem neravnotežju. Zastavlja se vprašanje, kaj je in koliko »znaša« ta znatnost – gre za zelo nedoločen pravni standard, ki ni napolnjen in lahko generira veliko vprašanj. Poleg tega pa bi morale pogodbe stremeti k uravnoteženju pravic in obveznosti obeh strank.

Inšpektorji se v praksi po naših izkušnjah osredotočajo predvsem na primere nepoštenih pogodbenih pogojev iz 4. odstavka 24. člena, pri tem pa ne upoštevajo predpogojev iz prvega odstavka 24. člena, zato predlagamo, da se člen nomotehnično drugače zapiše in se še bolj poudari zahteva po izpolnitvi predpogojev iz prvega odstavka 24. člena. Namreč v praksi se dogaja, da odločevalci že na podlagi dejstva, da sta izpolnjena kriterija osme in devete alineje, brez izpolnjenih kriterijev iz prvega odstavka 24. člena, zaključijo, da gre za nepošten pogodbeni pogoj, kar pa nikakor ne more držati.

K 29. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se v tretji alineji doda besedna zveza »ali ob« tako, da se glasi:

»- potrošnik pred ali ob sklenitvi pogodbe podjetje obvesti, da je dogovorjeni rok bistvena sestavina pogodbe«

Obrazložitev:

Jasno je treba zapisati, da predhodnega obveščanja o tem ni potrebno. Večina pogodb se namreč sklene na licu mesta, zato je primerna obvestilna dolžnost tudi ob sklenitvi pogodbe.

K 31. členu ZVPot-1

Domneva trenutka izvršitve plačila s strani potrošnika ni ustrezna. Obveznost plačila je lahko zagotovljena samo v trenutku, ko je podjetje kupnino dejansko prejelo. Plačilne naloge je možno stornirati, kar je problem pri nakupu blaga večje vrednosti in lahko predstavlja možnost zlorabe.

K 33. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se drugi odstavek 33. člena spremeni kot sledi:

»Višina zaračunanega opomina, ki ga izda podjetje, v primeru zamude plačila potrošnika kot pogodbene stranke, ne sme presegati dveh eurov, pri čemer se višina usklajuje s stroškom rasti življenjskih stroškov, in dejanskih stroškov izdelave pošiljanja opomina.«

Obrazložitev:

Ugotovili smo, da osnutek ZVPot-1 glede zaračunavanja stroškov opominjanja (drugi odstavek 33. člena ZVPot-1), glede na obstoječi ZVPot (27a. člen ZVPot), vsebuje spremenjeno določbo. Spremenjena določba deloma upošteva pripombe, ki vam jih je SOEK podal dne 15.9.2014.

Osnutek 33. člena ZVPot-1 predpisuje maksimalno višino stroška opomina, tako da le ta ne sme presegati seštevka:

- 1 eura in
- stroškov pošiljanja opomina.

a) Glede višine 1 eura:

Prosimo pojasnilo, na čem temelji določitev 1 eura. Namreč, v času vse večje plačilne nediscipline, po našem mnenju takšna določitev višine neplačnikov ne bo zadosti disciplinirala. Tako nizko določena znesek potrošnika še vedno spodbuja k nerednemu plačevanju obveznosti. Predlagamo povišanje zneska.

Poleg tega predlagamo tudi, da se zakonsko določen nominalni znesek usklajuje s stroškom rasti življenjskih stroškov, glede na to, da bo predvidoma zakon v veljavi daljše časovno obdobje (obstoječi ZVPot, z nekaj spremembami, velja vse od leta 1998 dalje), saj je pomembno, da so zakonske določbe ves čas veljave zakona aktualne. Nominalno določen znesek opomina bo, ob rasti življenjskih stroškov, sčasoma izvodenel, ter takšna zakonska norma tedaj zopet ne bo služila svojemu namenu – krepitvi plačilne discipline.

b) Glede stroškov pošiljanja opomina:

Stroški opominjanja, ki nastajajo podjetju, niso le stroški pošiljanja, kot to opredeljuje osnutek ZVPot-1 (pri čemer se strošek pošiljanja verjetno ozko tolmači le kot strošek poštnine?), temveč podjetju nastajajo stroški tudi v zvezi z izdelavo in pošiljanjem opomina. Podajamo primer kalkulacije stroškov izdelave in pošiljanja opomina enega od operaterjev, iz katere izhaja, da stroški pošiljanja (poština) predstavljajo le manjši del vseh stroškov, ki podjetju nastajajo.

Materialni stroški (papir, kuverta, tiskanje)	0,0457 €
Stroški obdelave (pregled, kontrola, priprava, IT obdelava)	1,0780 €
Fiksni stroški	0,8049 €
Stroški pošiljanja (poština)	0,4200 €
SKUPAJ STROŠEK	2,3486 €

Ob takšni analizi osnutka 33. člena ZVPot-1 je mogoče ugotoviti, da zakonska določba v predlagani vsebini »Višina zaračunanega opomina, ki ga izda podjetje, v primeru zamude plačila potrošnika kot pogodbene stranke, ne sme presegati enega eura in stroškov pošiljanja opomina«, torej bistveno ne korigira sporne situacije obstoječega 27a. člena ZVPot:

- nominalno določen znesek 1 euro ne bo povečal plačilne discipline neplačnikov;
- poteg tega bo takšna določba ob rasti cen življenjskih stroškov sčasoma povsem obsoletna;
- poleg tega pa si bodo podjetja lahko pokrila zgolj manjši del nastalih stroškov v zvezi s procesom opominjanja.

V izogib ponavljanju vseh obsežnih argumentov, se ponovno sklicujemo na pripombe, ki jih je SOEK podal dne 15.9.2014, ter pri katerih v celoti vztrajamo.

K 35. členu ZVPot-1

Drugi odstavek 35. člena in povezano tudi 57. člena uporabljata relativno nejasno dikcijo navezano na energijo ali plin, ki nista v omejeni prostornini ali omejeni količini. Predvsem omejena količina je nejasna v povezavi recimo z električno energijo. Ali to pomeni, da bi kot omejena količina električne energije štel dogovor, po katerem imamo dogovorjeno mesečno porabo, ko pa jo presežemo, pa te energije dobavitelj več ne dobavlja? Ali kakšen drug primer. Predlagamo bolj jasno dikcijo, saj trenutna lahko ustvari zmedo.

Predlagamo, da se 3. odstavek 35. člena črta.

Obrazložitev:

Predlagano določilo je nesprejemljivo iz dveh razlogov: podjetja bodo prehudo »kaznovana« v primeru napak pri dostavi blaga, hkrati pa potrošnikom omogoča zlorabe, ki bi lahko podjetja znatneje oškodovala. Pri dostavi oz. transportiranju blaga je potrebno upoštevati, da je vključen človeški faktor, zaradi katerega lahko pride tudi do nenamernih napak. Skladno s predlaganim določilom bi se napačno dostavljeno blago štelo kot darilo in ga podjetje sploh ne bi imelo možnosti zahtevati nazaj. Takšna sankcija je po našem mnenju pretirana.

Do zlorabe s strani potrošnikov bi med drugim lahko prišlo tudi v primeru telefonske prodaje ali naročila po telefonu, pri kateri se pogovori ne snemajo. Potrošnik bi ob prejemu blaga lahko preprosto zatrjeval, da blaga ni naročil ter ga ima pravico obdržati kot darilo. Podjetje pa na drugi strani ne bi imelo mehanizma, s katerim bi dokazovalo, da potrošnik zlorablja ta institut.

Določba ne vsebuje varovalke, da bi se preprečile zlorabe s strani potrošnikov, ter da ne bi prišlo do neupravičene obogatitve s strani le-teh.

K 37. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se nomotehnično briše gledalec, bralec, poslušalec, saj so to samo posebne kategorije potrošnikov oziroma že zajete v pojmu potrošnika.

K 38. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se 2. odstavek 38. člena črta.

Obrazložitev:

Ni jasno, čemu je treba dodatno izpostavljati »oglaševanje, ki je namenjeno podjetjem ali lahko doseže podjetja« v 2. odstavku 38. člena. Glede na to, da že 45. člen določa, da se določila celega poglavja »VII. Poglavlje: OGLAŠEVANJE« uporabljajo tudi za oblike oglaševanja, ki niso namenjene potrošnikom. Vsekakor ugotavljamo, da je določba nejasna. Predlagamo, da predlagatelj oziroma na koncu zakonodajalec ustrezno zapiše določbo člena 38, da bo nedvomno izražena volja, ki je bila zasledovana in da bo določba 45. člena povsem določno navajala kateri del velja neposredno tudi za podjetja (in ne samo za potrošnike) in to tako, da ne bo nepotrebne podvajanja v okviru poglavja, kar vnaša negotovost in nejasnost v razumevanje določb.

K 41. členu ZVPot-1

Za vse naslovnike je dokaj težavno (z vidika preglednosti in usklajenosti zakonodaje), da se določeni deli vsebin urejajo v različnih zakonih. Dane vsebine so namreč že zajete z Zakonom o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu in z Zakonom o elektronskih komunikacijah.

K 45. členu ZVPot-1

45. člen osnutka ZVPot-1 določa, da se določila VII. poglavja ZVPot-1 uporabljajo tudi za oblike oglaševanja, ki niso namenjene potrošnikom. Če natančno pogledamo VII. poglavje ZVPot-1 - oglaševanje blaga in storitev, potem lahko ugotovimo, da se v drugem odstavku 38. člena tudi govori o oglaševanju, ki je namenjeno podjetjem. Posledično se sprašujemo ali 45. člen govori zgolj o tem, da določila glede primerjalnega oglaševanja veljajo tudi za podjetja? Vsekakor ugotavljamo, da je določba nejasna. Predlagamo, da predlagatelj oziroma na koncu zakonodajalec ustrezno zapiše določbo člena 45, da bo nedvomno izražena volja, ki je bila zasledovana in da bo določba 45. člena povsem določno navajala kateri del velja neposredno tudi za podjetja (in ne samo za potrošnike) in to tudi tako, da ne bo nepotrebne podvajanja v okviru poglavja, kar vnaša negotovost in nejasnost v razumevanje določb.

K 49. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se v tem členu v povezavi z besedo »garancija« obvezno doda tudi besedo »prostovoljna«. Enako predlagamo povsod, kjer se uporablja beseda garancija, po vzoru definicije garancijskega lista, ki smo jo predlagali.

K 50. členu ZVPot-1

Ni jasno kaj je mišljeno z besedno zvezo v drugi alineji 4. odstavka, »v imenu katerega nastopa;«. Stavek je namreč nelogičen in se zdi, kot da se nanaša na zastopnika, čeprav zastopnik nikjer ni omenjen.

K 56. členu ZVPot-1

Dikcija v določeni meri zanemarljivosti pravice in odgovornosti, ki jih imajo posamezni subjekti v dobavni verigi. Slednje se lahko razlikuje za posamezne kategorije blaga, ne glede na to pa relevantno pravo ne nalaga celotne odgovornosti zgolj enemu subjektu. Ta določba ima lahko nesorazmerne in težke posledice za dobavitelja. Vztrajamo pri doslednem razmejevanju odgovornosti gospodarskih subjektov.

K 64. členu ZVPot-1

Definicijo prodajne pogodbe podaja že Obligacijski zakonik. Podvajanje ni smiselno in niti potrebno.

K drugemu odstavku 69. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se tretja (3) alineja četrte (4) točke drugega (2) odstavka spremeni tako, da se glasi:

»da izjava ne bi mogla vplivati na odločitev za nakup blaga.«.

Obrazložitev:

Predlagamo manjši redakcijski popravek zapisa člena.

K tretjemu odstavku 69. členu ZVPot-1

Predlagamo, **da se doda nov tretji odstavek**, ki se glasi:

»(3) Neznatna neskladnost blaga s pogodbo se ne upošteva.«

Obrazložitev:

Predlagamo, da se doda določba, da se neznatne napake oz. neznatne neskladnosti blaga s pogodbo ne upoštevajo, tako kot določa že Obligacijski zakonik, ki se uporablja, v primeru da ZVPot-1 ne določa drugače:

»110. člen OZ

Od pogodbe ni mogoče odstopiti zaradi neizpolnitve neznatnega dela obveznosti.«

»Stvarne napake, za katere odgovarja prodajalec

458. člen OZ

(3) Neznatna stvarna napaka se ne upošteva.«

Obrazložitev:

Sedaj se je na zgoraj citirani določbi OZ, ki veljata subsidiarno kot lex generalis, v praksi pristojnih organov pozabljal, ter je tolmačenje zakonodaje vnašalo nejasnosti pri reševanju zahtevkov potrošnikov iz naslova stvarne napake.

Predlagamo, da **se tretji odstavek (ki se preštevilči v četrtega) spremeni** tako, da se glasi:

»(4) Podjetje ne odgovarja za neskladnost blaga s prodajno pogodbo, če je potrošnika pred sklenitvijo prodajne pogodbe v pisni obliki na jasen in razumljiv način seznanilo z obstojem neskladnosti ter v primeru, če je bila ob sklenitvi prodajne pogodbe potrošniku neskladnost znana ali mu razumno ni mogla biti neznana.«.

Obrazložitev:

Določba tretjega odstavka ne zajema situacij, ko potrošnik pred sklenitvijo prodajne pogodbe ve za obstoj neskladnosti oziroma mu obstoj neskladnosti razumno ni mogel biti neznan in zavedajoč se tega sklene prodajno pogodbo, zato smo ta del dodali. Določba tretjega odstavka tudi ne zajema situacij očitne stvarne napake.

Skladno z Obligacijskim zakonikom se namreč šteje, da če je bil pregled opravljen v navzočnosti obeh strank, mora kupec takoj sporočiti prodajalcu svoje pripombe zaradi očitnih napak, sicer izgubi pravico, ki mu gre iz tega naslova. Dodatno Obligacijski zakonik določa, da kupcu niso mogle ostati neznane tiste napake, ki bi jih skrben človek s poprečnim znanjem in izkušnostjo človeka enakega poklica in stroke kot kupec lahko opazil pri običajnem pregledu stvari.

Navedeno pomeni, da v kolikor je bila neskladnost očitna in potrošniku znana oziroma razumno ni mogla biti neznana, podjetje za takšno neskladnost ne more odgovarjati, kar je skladno tudi s tretjim (3) odstavkom člena št. 2 Direktive 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. maja 1999.

K 70. členu ZVPot-1

Za tovrstno domnevo ni nobenega razloga, saj se že danes takšne situacije rešujejo po poti jamčevalnih zahtevkov, zato ne vidimo dodane vrednosti za potrošnika.

Na drugi strani ni logična domneva, da nepravilna montaža zaradi napak v navodilih pomeni neskladnost blaga. Gre za dve različni temeljni obveznosti, ki nista povezani. Hkrati pa ocenjujemo, da bi tovrstna domneva omogočila potrošnikom zlorabo in bi povzročila ogromno zapletov v praksi, saj bi se potem lahko tudi zaradi njihovega krivdnega ravnanja pri montaži lahko sklicevali na »napake v navodilih«.

K 71. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se določba spremeni tako, da se glasi:

»(1) Podjetje odgovarja za neskladnost blaga s prodajno pogodbo, če se pojavi v dveh letih od izročitve blaga.

(2) Če je predmet prodajne pogodbe rabljeno blago, podjetje ne odgovarja za neskladnost blaga.«

Podrejeno predlagamo, da se določba spremeni tako, da se glasi:

»(1) Podjetje odgovarja za neskladnost blaga s prodajno pogodbo, če se pojavi v dveh letih od izročitve blaga.

(2) Če je predmet prodajne pogodbe rabljeno blago, se lahko podjetje in potrošnik dogovorita za krajši rok odgovornosti podjetja, kot je določen v prejšnjem odstavku, ob upoštevanju starosti in vrednosti rabljenega blaga, vendar ta rok ne sme biti krajši od 3 mesecev.«.

Obrazložitev:

Vsak povprečen potrošnik, ki kupuje rabljeno blago bi se moral zavedati narave rabljenega blaga, in sicer, da blago ni novo, niti ne mora biti kot novo oziroma imeti lastnosti in vrednosti novega blaga, saj je že bilo v uporabi in se s tem tudi obrabljalo. Naj poudarimo, da je enoletni rok, v katerem podjetje odgovarja za neskladnost rabljenega blaga s prodajno pogodbo nesorazmerno dolg glede na naravo, starost in vrednost rabljenega blaga. Ravno tako predvideni zahtevki potrošnikov iz naslova neskladnosti blaga s prodajno pogodbo predstavljajo nesorazmerno večjo obveznost prodajalca glede na naravo in vrednost rabljenega blaga, kot jo ima v primeru novega blaga. Zaradi navedenega predlagamo, da se izvzame rabljeno blago oziroma, da se nesorazmerna obveznost prodajalca zmanjša s skrajšanjem jamčevalnega roka na 3 mesece.

K 72. členu ZVPot-1

Zanima nas čemu je iz osnutka zakona izpadel rok v katerem potrošnik o neskladnosti mora obvestiti podjetje. Ta rok je med drugim preprečeval tudi, da bi potrošniki predolgo zavlačevali pri obveščanju o neskladnosti in s tem preprečili morebitno nadaljnjo ali večjo škodo, za katero bi potem morale kot posredna škoda odgovarjati tudi podjetje.

Predlagamo, da se 2. odstavek spremeni tako, da se glasi:

(2) Obvestilo o neskladnosti lahko potrošnik pošlje podjetju, ali sporoči osebno v prodajalni podjetja, o čemer mu podjetje izda potrdilo, ali pa zastopniku podjetja, s katerim je sklenil prodajno pogodbo.«

Obrazložitev:

Vsebina določbe je nejasno napisana. Veliko podjetij na poslovnem naslovu ne omogoča osebnega kontakta »potrošnik – prodajalec«. Omenjamo primere, kjer je na poslovnem naslovu oz. sedežu podjetja zgolj poštni nabiralnik; ali pa ko podjetje posluje le prek spletne trgovine (prodaje na daljavo). Ne razumemo, zakaj predlagatelj otežuje pisno podajanje obvestila.

Nadalje, osebno je mogoče obvestilo o neskladnosti podati v prodajalnah. Ponovno pa ne razumemo, zakaj predlagatelj potrošnika napotuje izključno in zgolj v tisto prodajalno, »kjer je bila stvar kupljena«, saj lahko podjetje posluje v več prodajalnah. Ob upoštevanju načela preprečevanja nastanka dodatne škode za potrošnika pa je smotrno, da se potrošnik lahko zgledi tam, kjer je njemu najbližje (če je npr. blago kupil v oddaljeni prodajalni).

K 73. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se člen spremeni tako, da se glasi:

»(1) Če ni dokazano nasprotno se domneva, da je neskladnost blaga s prodajno pogodbo obstajala že v času izročitve, če se pojavi v roku šest mesecev od izročitve.

(2) Podjetje se lahko odgovornosti za neskladnost, ki izhaja iz prejšnjega odstavka, razbremeni, če na nesporen način dokaže, da je neskladnost nastala po trenutku, ko je nevarnost uničenja prešla na potrošnika.«

Obrazložitev:

V kolikor na blagu obstaja neskladnost s prodajno pogodbo, se ta ugotovi že ob ali v krajšem časovnem obdobju neposredno po izročitvi blaga, saj je neskladnost ali vzrok zanjo obstajal že ob izročitvi. Bolj kot se trenutek uveljavljanja potrošnikovega zahtevka iz naslova neskladnosti blaga s prodajno pogodbo oddaljuje od trenutka izročitve blaga, je veliko manjša tudi verjetnost, da je neskladnost obstajala že ob izročitvi, saj je blago v tem časovnem obdobju v uporabi in podvrženo različnim vremenskim, mehanskim in drugim vplivom. Navedena obraba ter mehanski, vremenski in drugi vplivi pa so običajno najpogostejši razlog zaradi katerega se po izročitvi na blagu pojavijo »napake«, ki pa ne pomenijo neskladnosti blaga s prodajno pogodbo. Navedeno pomeni, da je z večjo časovno oddaljenostjo od trenutka izročitve samo dokazovanje obstoja neskladnosti blaga s prodajno pogodbo oziroma, da je ta obstajala že ob izročitvi, neprimerljivo zahtevnejše, oteženo in manj učinkovito, ravno tako dvoletna domneva odpira vrata številnim zlorabam instituta neskladnosti blaga s prodajno pogodbo s strani potrošnikov, ki bodo ob »vsaki napaki« na blagu, ki pa nima narave neskladnosti blaga s prodajno pogodbo, neupravičeno uveljavljali zahtevke iz tega naslova in s tem podjetju povzročali ogromno škodo. Zaradi navedenega predlagamo zapis krajše domneve, in sicer da je neskladnost blaga s prodajno pogodbo obstajala že ob izročitvi, če se ta pojavi v roku šest (6) mesecev od izročitve. Predlagana ureditev pravne domneve je skladna tudi z določili tretjega (3) odstavka Člena 5 Direktive 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. maja 1999.

Pri dikciji drugega odstavka pa ne vidimo potrebe po naštevanju posameznih razlogov, zaradi katerih se podjetje lahko razbremeni odgovornosti za neskladnost, saj zadošča, da podjetje dokaže, da je neskladnost blaga s prodajno pogodbo nastala po izročitvi (vseeno iz katerega razloga). Nikakršne potrebe ni, da bi morale podjetje poleg navedenega dodatno dokazovati tudi vzroke, kot so ravnanje potrošnika, tretje osebe ipd.

Prvi odstavek člena določa »razen če ta domneva ni združljiva z vrsto blaga«. Sprašujemo se, kdo bo ta termin zapolnil. Domnevo bo moral izpodbijati prodajalec, poleg tega pa, kdo bo določil, da je domneva krajša ali daljša glede na vrsto blaga. Vsekakor je pojem »razen če ta domneva ni združljiva z vrsto blaga« preohlapen. Primerjajmo zelo različne vrste blaga: avtomobili, mobilni telefoni, kozmetični pripomočki – kdo bo določil, da je ali ni rok 2 leti nezdružljiv v primeru teh treh artiklov?

K 74. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se določba spremeni tako, da se glasi:

»V kolikor se potrošnik ne strinja z ugotovitvijo podjetja o neobstoju neskladnosti blaga s prodajno pogodbo, lahko na svoje stroške pridobi mnenje sodnega izvedenca ustrezne stroke. V kolikor se v zaključku postopka ugotovi, da ugotovitev podjetja ni pravilna, mora to potrošniku povrniti strošek sodnega izvedenca.«

Obrazložitev:

Navedena določba je v več delih nejasna in nesmiselna, saj ni mogoče razbrati kdo in v katerih primerih lahko zahteva izdelavo mnenja in kdo sploh šteje za neodvisnega strokovnjaka. Že samo okoliščina, da je mnenje neodvisnega strokovnjaka naročil potrošnik, bo porajala dvom o tem, ali je bil neodvisni strokovnjak pri izdelavi mnenja neodvisen. Popolnoma nesprejemljivo je, da podjetje nosi stroške »neodvisnega« strokovnjaka, ki ga potrošnik sam izbere, neglede na izid njegovega mnenja, poleg navedenega je tudi splošno znano dejstvo o »pristranskosti« tako imenovanih »neodvisnih« strokovnjakov, katerih mnenja so pogosto v korist naročnika. V kolikor bi lahko potrošnik v vsakem primeru, ko se ne strinja z ugotovitvijo podjetja oziroma njegovega pooblaščenega servisa, o neobstoju neskladnosti blaga s prodajno pogodbo, na stroške podjetja zahteval mnenje neodvisnega

strokovnjaka, bi takšna praksa postala predmet masovne zlorabe s strani potrošnikov, kar pa bi povzročilo veliko škodo podjetjem. Menimo, da se lahko le sodno zapriseženi izvedenec ustrezne stroke šteje za neodvisnega strokovnjaka, saj je ta strokovno usposobljen za pregled blaga ter podajo mnenja v zvezi z zatrjevano neskladnostjo blaga s prodajno pogodbo, saj ta razpolaga z ustreznim kadrom, znanjem ter sredstvi za pregled blaga in podajo mnenja. Stroške priprave neodvisnega mnenja zapriseženega sodnega izvedenca ustrezne stroke pa bi moral nositi ali potrošnik ali podjetje, odvisno oz. sorazmerno od izida mnenja. Ni sorazmerno, da se stroški izvedencev v celoti prevalijo iz stopnje odločanja o sporu pred sodiščem ali drugim pristojnim organom (npr. organom izvensodnega reševanja potrošniških sporov), na stopnjo reklamacij oz. zahtevkov potrošnikov.

K 75. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se zaradi večje jasnosti zapiše še dodaten člen, posvečen sorazmernemu znižanju kupnine (kdaj in kako se ga uveljavlja).

K 76. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se določba spremeni tako, da se glasi:

»(1) Podjetje mora v razumnem roku glede na naravo neskladnosti blaga s prodajno pogodbo, na zahtevo potrošnika neodplačno odpraviti neskladnosti blaga s prodajno pogodbo. Potrošnik lahko zahteva popravilo blaga ali zamenjavo blaga z novim brezhibnim razen, če podjetje izjavi da:

- je izpolnitev zahteve nemogoča ali
- izpolnitev zahteve predstavlja nesorazmerne stroške za podjetje ali
- izpolnitev zahteve predstavlja nesorazmerne stroške za podjetje v primerjavi z zahtevki iz 2. in 3. alineje prejšnjega člena.

(2) Podjetje o okoliščinah, ki predstavljajo oviro za izpolnitev potrošnikove zahteve iz prejšnjega odstavka, obvesti potrošnika brez odlašanja, vendar najkasneje v osmih dneh od dneva, ko je izvedel za te okoliščine.

(3) V primeru iz 2. alineje prvega odstavka tega člena mora podjetje v roku iz prejšnjega odstavka poleg okoliščin, ki predstavljajo oviro za izpolnitev potrošnikove zahteve, pojasniti nesorazmernost med izbiro zahtevka za popravilo blaga v primerjavi z zahtevkom z zamenjavo blaga z novim brezhibnim.

Obrazložitev:

Nesprejemljivo je, da bi lahko potrošnik sam po prosti presoji podjetju postavil rok, v katerem mora odpraviti neskladnost blaga s prodajno pogodbo. Postopek in trajanje odprave neskladnosti blaga s prodajno pogodbo je namreč odvisno tako od same narave, kakor tudi vrste neskladnosti. Navedeno pomeni, da je lahko v določenih primerih neskladnosti potreben zahtevnejši in kompleksnejši postopek odprave le te in zato postopek odprave neskladnosti traja dlje časa.

Poleg navedenega se zdi edina smiselna ureditev ta, da bi lahko potrošnik zahteval popravilo blaga ali zamenjavo blaga z novim brezhibnim razen, če podjetje izjavi, da je izpolnitev zahteve nemogoča ali izpolnitev zahteve predstavlja nesorazmerne stroške za podjetje v primerjavi z drugimi zahtevki. V primeru, da takšen zahtev ne bi bil odvisen od izjave podjetja, ki ga utemelji s svojim strokovnim mnenjem, ampak na izjavi oziroma stališču potrošnika samega, bi to dopuščalo možnost številnih zlorab s strani potrošnikov, kar bi predstavljalo nesorazmerno breme podjetju. Gre torej tudi za to, da potrošnik ne more imeti

absolutne odločitve glede primerne postopka odprave neskladnosti, še posebej, kadar bi odločitev o zahtevku popravila ali zamenjavo predstavljala nesorazmerno breme za podjetje.

K 77. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se določba drugega (2) odstavka spremeni tako, da se glasi:

»(2) Ne glede na prejšnji odstavek lahko potrošnik odstopi od prodajne pogodbe in zahteva vračilo plačanega zneska, če potrošnik v skladu s prejšnjim členom ni upravičen do odprave neskladnosti blaga s prodajno pogodbo.«

Obrazložitev:

V kolikor se neskladnost blaga pojavi v časovnem obdobju domneve obstoja neskladnosti se šteje, da je ta obstajala že ob izročitvi blaga potrošniku, zaradi česar ima potrošnik na voljo predviden zahtevek za odpravo neskladnosti blaga s prodajno pogodbo, ki je povsem primeren in ustrezen zahtevek. Zaradi navedenega predlagamo, da se črta prava alineja drugega odstavka tega člena, ki določa pravico potrošnika, da odstopi od prodajne pogodbe in zahteva vračilo plačanega zneska, če se neskladnost pojavi v manj kot 30 dneh od izročitve blaga, saj takšna ureditev predstavlja izrazito nesorazmeren ukrep.

K 78. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se določba spremeni tako, da se črta drugi (2) odstavek tega člena.

Obrazložitev:

Predlagani zapis drugega (2) odstavka predstavlja izrazito nesorazmeren ukrep do podjetja, saj ni nujno, da neskladnost blaga s prodajno pogodbo, ki jo potrošnik uveljavlja do podjetja izpolnjuje vse predpostavke, ki so potrebne, da bi lahko potrošnik uveljavljal zahtevke iz tega naslova. Domneva obstoja neskladnosti blaga s prodajno pogodbo v primeru zamude 8 dnevnega roka in s tem avtomatičnim priznanjem pravice potrošniku za uveljavljanje zahtevkov iz tega naslova, je absolutno nesorazmeren in pretirano strog ukrep do podjetja. V sami praksi glede na obstoječo ureditev nismo zaznali težav. V kolikor pa predlagatelj meni, da je takšen ukrep potreben, predlagamo, da predloži ustrezne raziskave, ki bi takšen ukrep upravičile.

K 80. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se določba spremeni tako, da se črta drugi (2) odstavek tega člena.

Če je bilo treba zaradi kakšne neskladnosti blaga s prodajno pogodbo blago neodplačno popraviti ali zamenjati blago, ali popraviti ali zamenjati bistveni del blaga z novim brezhibnim blagom, začne rok iz 71. člena tega zakona teči znova od trenutka izročitve popravljenega ali novega brezhibnega blaga .

Obrazložitev:

Jasno je treba opredeliti, da rok jamčevanja za stvarno napako znova in za celo blago teče samo v primeru zamenjave / popravila blaga ali zamenjave / popravila bistvenega dela blaga; v primeru zamenjave nebistvenega dela pa tečejo jamčevalni roki le na ta nebistven del.

Primeroma izpostavljam 21b. člen obstoječega ZVPot, ki določa podobno:

»(3) Za zamenjano blago ali zamenjan bistveni del blaga z novim mora proizvajalec izdati nov garancijski list.«

Primer:

- pooblaščen servis na mobilnem telefonu zamenja mikrofona (ki je nebistven del). To ne sme povzročiti, da jamčevanje za celoten izdelek teče na novo. Jamčevanje za ostali »nezamenjani del« teče dalje, le na novi zamenjan del pa teče na novo.
- Drugače je pri zamenjavi matične plošče na mobilnem telefonu, ki pa je bistven del . v tem primeru jamčevanje na novo teče za cel izdelek.

Obstoječa dikcija bi v praksi povzročila situacijo, da bi se v primeru manjših okvar na blagu jamčevalni rok nenehno podaljševal (teoretično še tudi po izteku življenjske dobe blaga), kar bi bilo prav tako v nasprotju z načelom sorazmernosti.

K 82. členu ZVPot-1

Ta dodani člen ne sodi v ta zakon, katerega materija je varstvo potrošnikov. Zadevni člen namreč ureja razmerje med dvema gospodarskima subjektoma, poleg tega pa je tudi popolnoma nepotreben, saj zadevno tematiko urejajo že splošna pravila obligacijskega prava.

K 83. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se pojmu »podjetje« priključi tudi pojem »proizvajalec« - iz obstoječega pojma v povezavi z 2. točko 4. člena namreč izhaja, da je garancija obveznost, ki jo lahko prevzame le prodajalec, dejansko pa jo lahko prevzame tudi proizvajalec, kar je v praksi tudi najbolj pogosto.

Prav tako predlagamo, da se dopolni besedilo in se doda poleg opcije »vrne kupnino« tudi možnost, da se »zniža kupnina«.

K 87. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se določilo v zvezi s tem črta. Ne vidimo utemeljenega razloga, da bi zakon določal minimalno trajanje poprodajnih storitev. Trajanje slednjih naj bo prepuščeno trgu in svobodni gospodarski pobudi ter konkurenci.

Alternativno predlagamo, da se določba spremeni tako, da se glasi:

»(1) Za blago, za katero je oglaševana ali pričakovana življenjska doba, kot jo opredeljujejo računovodski standardi, daljša od dveh let, podjetje proti plačilu zagotavlja vzdrževanje, popravilo in nadomestne dele vsaj štiri leta od izročitve blaga.«

Obrazložitev:

Predlagamo, da se določba ustrezno spremeni, saj je v celoti nejasna. Kdo pa določa življenjsko dobo? Kaj je definicija »življenjske dobe«? Smiselno bi bilo, da določba napoti na računovodske standarde, po katerih podjetje samo določi dobo glede na predviden rok uporabe oz. laično povedano »glede na rok, v katerem podjetje meni, da mu bo blago služilo«. Ta rok se torej lahko od podjetja do podjetja razlikuje.

Kaj pa primer, kjer je oglaševana ali pričakovana življenjska doba krajša od 2 let? ZVPot oz. konkretni člen ne predvideva takega blaga.

K 89. členu ZVPot-1

Ta člen je v večih delih v nasprotju z načeli obligacijskega prava in prava varstva potrošnikov. Pomanjkanje jasne definicije kaj šteje kot »neogibno prekoračitev cene«, katere posledica so potem dodatni stroški. Hkrati se postavlja vprašanje kateri pa so dodatni stroški oziroma kaj je njihova definicija za potrebe razlage tega člena.

Zaradi tovrstnih nejasnosti bi celoten člen lahko predstavljal osnovo za zlorabo pravic s strani potrošnika, da izvajalec storitev ni izpolnil pogodbe (v nasprotju s »pacta sunt servanda«) saj bi lahko zaradi teh nejasnih pogojev odstopil od pogodbe.

V določenih primerih pisna izpolnitev obvestilne dolžnosti ni mogoča. Kot primer navajamo popravila, ki so dogovorjena za isti dan, vendar se bo popravilo zamaknilo za kakšno uro ali pa bo potrošnik še isti dan (ustno) obveščen, da popravilo zaradi takšnih ali drugačnih razlogov ne bo mogoče v tem dnevu. V takih primerih, je pisno obveščanje nesmiselno in ne bo doseglo namena zaradi katerega je vključeno, torej, da je potrošnik seznanjen s pričakovanim časom popravila, da se lahko organizira, recimo v primeru popravila avtomobila. Zato predlagamo, da se za takšne primere določi primerna izjema.

Tudi rok 3 dni iz tretjega odstavka je v takšnih in tudi drugih primerih neprimeren oziroma lahko znatno poveča stroške podjetju. Ta rok bi lahko podjetja, ki recimo zagotavljajo nadomestna vozila, zaradi možnosti odlašanja odločitve do 3 dni, če upoštevamo celotni predlagan člen, dodatne nesorazmerne obremenitve. Avtomobil bi bil že popravljen, vendar bi se zaradi sistema predvidene komunikacije prevzem zavlekel neutemeljeno.

K 92. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se v 92. člen doda možnost, da se poleg odprave pomanjkljivosti storitev ponovno izvede in na to naveže posledico odstopa, če ima ponovno izvedena storitev napake.

»Potrošnik lahko v primeru nepravilno opravljene storitve odstopi od pogodbe in zahteva vračilo plačanega zneska le, če je predhodno podjetju dal na voljo primeren dodaten rok za odpravo pomanjkljivosti pri opravljeni storitvi ali ponovno izvedbo storitev in pomanjkljivosti v dodatnem roku niso bile odpravljene oziroma ima ponovno izvedena storitev napake.«

K 94. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se določba spremeni tako, da se glasi:

»(1) Če podjetje poškoduje ali pokvari blago, ki mu je bilo dano v popravilo, vzdrževanje ali dodelavo, na lastne stroške v osmih (8) dneh odpravi poškodbo oziroma okvaro, kadar se s tem ne zmanjšata vrednost in uporabnost blaga ali bi to pomenilo nesorazmerno breme za podjetje.

(2) Če podjetje uniči ali izgubi blago, ki mu je bilo dano v popravilo, vzdrževanje ali dodelavo, ali ni mogoče zagotoviti odprave poškodb oziroma okvar v skladu s prejšnjim odstavkom, podjetje potrošniku v osmih dneh plača odškodnino v višini drobnoprodajne cene novega

blaga, pri čemer se upošteva amortizacijska stopnja skladno s slovenskimi računovodskimi standardi.«.

Obrazložitev:

V prvem odstavku navedeni tri dnevni rok za odpravo poškodb oziroma okvare blaga je glede na proces in postopek izvedbe samega popravila bistveno prekratek in podjetja bi se ga zelo težko držalo, oziroma z nesorazmerno večjimi stroški. Zaradi navedenega ne vidimo potrebe po tako kratkem roku in predlagamo daljši, in sicer osem (8) dnevni rok, kot osnovni rok, pri čemer pa dodatno predlagamo, da se doda dodatna varovalka za tista podjetja, ki določenih popravil ne morejo urediti v tako kratkem času sploh ali brez nerazumnih in nesorazmernih stroškov. Izpostavljamo serviserje vozil – dobava določenih delov lahko traja tudi objektivno dlje časa kot 8 dni. Zato je treba upoštevati realne možnosti podjetij, da zagotovijo popravilo ali zamenjavo v primeru lastne napake tudi v razumem roku in brez nesorazmernih bremen za podjetje.

Strinjamo se z upoštevanjem amortizacije blaga, vendar menimo, da predlagana rešitev ne odraža dejanske amortizacije in s tem vrednosti blaga, zaradi česar je podjetje v primeru plačila odškodnine za uničeno ali izgubljeno blago oškodovano, saj plača odškodnino, ki ne odraža dejanske vrednosti blaga. Zaradi navedenega predlagamo, da se upošteva amortizacijska stopnja določena s slovenskimi računovodskimi standardi, ki so objektivno merilo za določanje vrednosti blaga.

K 95. členu ZVPot-1

Predlagamo, da so vse definicije zbrane na enem mestu, torej v 4. členu predloga zakona.

K 97. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se peti odstavek 97. člena spremeni kot sledi:

»Informacije iz prvega odstavka tega člena so sestavni del pogodbe in se lahko naknadno spremenijo le z izrecnim soglasjem pogodbenih strank, razen če drug zakon ne določa drugačnega načina naknadnega spreminjanja.«

Obrazložitev:

Obstoječe besedilo petega odstavka 97. člena osnutka ZVPot-1 je v neskladju z določbami Zakona o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 109/2012, s spremembami; ZEKom-1) ter določbami na podlagi ZEKom-1 sprejetega Splošnega akta o obliki in načinu objave obvestila o spremembi pogojev iz naročniške pogodbe (Uradni list RS, št. 62/2013).

ZEKom-1 v odnosu do Zakona o varstvu potrošnikov kot specialnejši predpis ureja pravna razmerja med podjetjem - operaterjem javnih komunikacijskih storitev ter potrošniki – uporabniki oz. naročniki javnih komunikacijskih storitev. ZEKom-1 v odnosu do predlaganih sprememb ZVPot-1 velja kot *lex specialis* (*Lex specialis derogat Lex generali*).

Predmet Zakona o varstvu potrošnikov je urejanje pravic potrošnikov pri ponujanju, prodajanju in drugih oblikah trženja blaga in storitev s strani podjetij, pri čemer je potrošnik opredeljen kot fizična oseba, ki pridobiva ali uporablja blago in storitve za namene izven njegove poklicne ali pridobitne dejavnosti.

Predmet Zakona o elektronskih komunikacijah pa je urejanje pogojev za zagotavljanje elektronskih komunikacijskih omrežij in za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev, (med drugim) pa tudi določanje pravic uporabnikov, pri čemer je uporabnik opredeljen kot fizična ali pravna oseba, ki uporablja ali zaprosi za uporabo javne komunikacijske storitve oziroma naročnik vsaka fizična ali pravna oseba, ki z izvajalcem javno dostopnih elektronskih komunikacijskih storitev sklene pogodbo o zagotavljanju takih storitev (prim. določbe 34. in 69. točke 1. odstavka 3. člena ZEKom-1).

Določba petega odstavka 97. člena ZVPot-1 ureja način spreminjanja sestavnega dela pogodb, sklenjenih na daljavo in pogodb, sklenjenih zunaj poslovnih prostorov. Tudi operater pa lahko z naročniki za zagotavljanje javnih komunikacijskih storitev sklepa pogodbe na daljavo in pogodbe, sklenjene zunaj poslovnih prostorov. Tudi v tem primeru pa gre za pravno oz. pogodbeno razmerje med operaterjem in naročnikom, ki je podvržen zakonskim ureditvam Zakona o elektronskih komunikacijah.

Pravice uporabnikov so podrobneje razčlenjene zlasti v XI. poglavju ZEKom-1, ki med drugim predpisuje obvezne sestavine pogodbe s končnim uporabnikom, ter tudi kogentno določen postopek sprememb sestavin pogodbe (prim. 1., 2. in 3. odstavek 129. člena ZEKom-1):

»(2) O vsaki spremembi pogojev, določenih v naročniški pogodbi, morajo biti naročniki obveščeni najmanj 30 dni pred predlagano uveljavitvijo sprememb. Pri tem morajo biti naročniki obveščeni, da imajo, razen če je sprememba pogojev, določenih v naročniški pogodbi, potrebna zaradi uskladitve s tem zakonom oziroma na njegovi podlagi sprejetimi predpisi, v istem roku pravico brez odpovednega roka, brez plačila stroškov prekinitve naročniškega razmerja in brez pogodbene kazni odstopiti od naročniške pogodbe, če se s predlaganimi spremembami ne strinjajo. Agencija lahko s splošnim aktom predpiše obliko in način objave obvestila.

(3) Določbe prejšnjega odstavka ne vplivajo in ne posegajo v zapadle in neplačane obveznosti naročnikov ter v obveznosti izpolnitve pogodbeno dogovorjenih obveznosti naročnikov.«

ZEKom-1 torej ne predpisuje, da se pogodbeno določila lahko naknadno spremenijo le z izrecnim soglasjem pogodbenih strank, temveč uzakonja uveljavljanje odstopnega upravičenja za tistega potrošnika, ki se s predlaganimi spremembami pogodbenih določil ne strinjajo.

Zakonska ureditev na področju opravljanja dejavnosti elektronskih komunikacij jasno vodi k naslednjim ugotovitvam:

- ZEKom-1 ureja pravna razmerja med uporabniki oziroma naročniki elektronskih komunikacijskih storitev in operaterji kot *lex specialis*;
- ZEKom-1 ob tem ne razlikuje med pravnimi in fizičnimi osebami, saj se pojem naročnika nanaša na vsako fizično ali pravno osebo, ki z izvajalcem javnih komunikacijskih storitev sklene pogodbo za uporabo teh storitev oziroma za njihovo zagotavljanje s strani izvajalca;
- zakonska ureditev načina spreminjanja pogodb, sklenjenih med operaterjem in naročniki, ki torej ne razlikuje med fizičnimi in pravnimi osebami (potrošniki po ZVPot in podjetji), veže operaterja glede postopka spreminjanja pogodbenih določb s specialno določbo zgoraj citiranega 2. odstavka 129. člena ZEKom-1;
- obstoječe besedilo petega odstavka 97. člena osnutka ZVPot-1 je v neskladju z določbami 2. odstavka 129. člena ZEKom-1;
- gre za pravno situacijo, ko sta dve normi, ki pokrivata isti življenjski stan, med seboj v nasprotju. Norma enega pravnega akta zapoveduje določeno ravnanje na en način, norma drugega pravnega akta pa zapoveduje to določeno ravnanje na drugačen

način, pri čemer sta si ta dva načina v nasprotju. Tako je potrebno izhajati iz dejstva, da je (oz. da naj bi bil) pravni red notranje skladen, ter da se pravne norme med seboj ne smejo izključevati, temveč dopolnjevati.

Glede na navedeno predlagamo, da naj se besedilo petega odstavka 97. člena osnutka ZVPot-1 dopolni tako, kot navedeno.

K 105. členu ZVPot-1

Odstopno upravičenje je možno realizirati samo v primeru že sklenjene pogodbe, zato je nesmiselna druga alineja tega člena, saj te pravice ni mogoče uresničiti.

K 106. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se 1. odstavek 106. člena spremeni kot sledi:

»(1) Če je potrošnik blago že prejel in odstopi od pogodbe, ga vrne ali izroči podjetju ali osebi, ki jo podjetje pooblasti za prevzem blaga, v stanju, v kakršnem je bilo tedaj, ko mu je bilo izročeno, nemudoma oziroma najpozneje v 14 dneh po obvestilu iz 100. člena tega zakona, razen če podjetje ponudi, da samo prevzame vrnjeno blago.«

Obrazložitev:

Opozarjamo, da mora biti blago, ki ga potrošnik vrača, nepoškodovano. Potrošnik ne more in ne sme prejetega blaga neovirano uporabljati v času do odstopa od pogodbe. Ne gre namreč za nakup na preizkušnjo: nakup na daljavo potrošniku ne daje več pravic, kot jih ima ta pri nakupu v navadni trgovini. Potrošnik sme tako opraviti zgolj ogled in preizkus prejetega blaga v obsegu, kot je to nujno potrebno za ugotovitev dejanskega stanja in kot je to običajno v prodajalnah (npr. pomeri oblačilo). Vsakršno »preizkušanje« in drugo rabo, ki odstopa od navedenega, je mogoče šteti za uporabo blaga, kar pomeni, da potrošnik s tem izgubi pravico do odstopa od pogodbe (npr. vstavek kartice v fotoaparatus in fotografiranje; zagon komunikacijske naprave in registracija uporabnika).

K 109. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se drugi odstavek 109. člena spremeni kot sledi:

»Podjetje vrne prejeta plačila potrošniku z enakim plačilnim sredstvom, kot ga je uporabil potrošnik, razen če se potrošnik in podjetje izrecno dogovorita za uporabo drugega plačilnega sredstva in če potrošnik zaradi tega ne nosi nobenih stroškov.«

Obrazložitev:

Zavedamo se, da predlagano besedilo temelji na besedilu direktive 2011/83/EU, sprejete s strani Evropskega parlamenta a vendar moramo opozoriti, da navedena definicija povzroča nemalo zapletov in problemov v praksi. Vračilo prejetih plačil potrošniku z enakim plačilnim sredstvom kot ga je potrošnik uporabil namreč v praksi velikokrat ni mogoča. Razlogi so tako tehnične narave kot tudi poslovne narave, saj ponavadi podjetja potrošnikom ponujajo več različnih možnosti plačila z namenom čimbolj ustreči potrošniku. Vendar pa vzdrževanje več različnih vrst procesov oz. poti vračila prejetih plačil predstavlja za podjetja ogromen strošek saj ima vsako od plačilnih sredstev svoje značilnosti in različne mehanizme, ki jih je potrebno vzdrževati. Zaradi tega bi bilo za podjetje dosti bolj učinkovito in stroškovno prijazno, če bi se

ob pogoju, da se potrošnik s tem strinja, lahko s potrošnikom vnaprej (to je pred odstopom od pogodbe) dogovoril za način vračila prejetih plačil v primeru odstopa od pogodbe.

K 111. členu ZVPot-1

Področje neposrednega trženja je še vedno po nepotrebem urejeno nedosledno in nejasno. Ureditev neposrednega trženja bi lahko enotno uredili v danem poglavju in smiselno združili obstoječe diktije iz ZEKom, ZVPO-1 in ZEPT.

Diktija 2. odstavka 111. člena ZVPot-1 je praktično neizvedljiva, tovrstni nagovori potrošnikov pa izgubijo vsak smisel. Predlagamo, da se informacije potrošniku na osnovi njegove zahteve, posreduje na trajnem nosilcu, po elektronski poti ali kako drugače.

Splošno k V. Poglavju: POGODBE O DOBAVI DIGITALNE VSEBINE

Menimo, da je opredelitev kaj se šteje kot digitalna vsebina ter kaj so pogodbe o dobavi digitalne vsebine preskopa. Predlagamo, da se pojme določeneje opredeli, saj trenutno nikakor ni jasno, v katerih primerih te določbe pridejo v poštev. Posledično tudi nismo mogli konkretno komentirati predlaganih določb tega poglavja.

K 128. členu ZVPot-1

S tem v zvezi se sprašujemo kakšen pravni standard je »zadovoljiva kakovost« in kako to umestiti med pravne standarde ustrezna ali primerna kakovost ali dogovorjena kakovost, itd. Gre namreč očitno za novo obliko pravnega standarda, kar lahko ustvari precej negotovosti.

K 129. členu ZVPot-1

S tem členom se je verjetno želelo postaviti domnevo, da digitalna vsebina nima opisanih ali dogovorjenih lastnosti, tudi takrat, kadar je potrošni imel možnost digitalno vsebino preiskusiti, jo preizkusil in pri tem ugotovil, da (ne) ustreza opisanemu ali dogovorjenemu, oziroma, da ima ob preizkusu določene lastnosti in jih akceptiral, ko pa je prejel to digitalno vsebino, pa le-ta ni ustrezala temu, ker je ugotovil ali dogovoril ob preizkusu. Menimo, da je treba člen jasneje zapisati ali črtati v celoti, saj bo v takšni obliki ustvarjal nejasnosti.

K 135. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se določba spremeni tako, da se glasi:

»(1) Če dobavljena digitalna vsebina povzroči škodo na strojni opremi ali drugi digitalni vsebini, v lasti potrošnika, in ta ni nastala zaradi dejanj potrošnika ali koga tretjega, lahko potrošnik zahteva odpravo povzročene škode ali plačilo odškodnine.«

Obrazložitev:

Iz predlagane določbe je določena neposredna odgovornost dobavitelja za povzročeno škodo na strojni opremi ali drugi digitalni vsebini, v lasti potrošnika, ne glede na to če je škoda nastala zaradi dejanj potrošnika (npr. uporaba v nasprotju z navodili za uporabo, izključitev varnostnih funkcij pri npr. antivirusnem programu ali predruženje digitalne vsebine) ali de-

janj koga tretjega. Menimo, da v teh primerih zakonodajalec dobaviteljem ne more naložiti neposredne odgovornosti za škodo, ki ne izhaja iz sfere dobaviteljevega blaga temveč je leta posledica dejanj potrošnika oziroma koga tretjega.

K 1. odstavku 145. člena ZVPot-1

Predlagamo, da se določba spremeni tako, da se glasi:

»(1) Če podjetje v skladu z določbami tega poglavja odstopi od pogodbe, podjetje vrne potrošniku prejete obroke za blago.«

Obrazložitev:

Uvodoma poudarjamo, da zelo pozdravljamo odločitev, da potrošnik več nima 15 dnevnega roka za odstop od pogodbe o prodaji na obroke. Bi pa opozorili, da glede na to, da potrošnik več nima pravice odstopiti od pogodbe v skladu z določbami tega poglavja, je potrebno člen nomotehnično tako popraviti, da se pravica potrošnika briše iz te določbe, saj bo sicer povzročala nepotrebno zmedo in zavajanje potrošnikov.

Dodatno se sprašujemo zakaj bi bilo potrebno vračati tudi zakonite obresti in nujne stroške? Kaj so sploh nujni stroški? A so mišljene zakonite zamudne obresti? Tu namreč ni prišlo do zamude, zato tovrstne obresti ne morejo priti v poštev. Zato v prvi vrsti predlagamo brisanje tako zakonitih obresti, kot tudi nujnih stroškov. Če pa obstaja racionalen razlog za plačilo zakonitih zamudnih obresti in/ali ev. nujnih stroškov (npr. samo v primeru, da prodajalec ne vrne prejetih obrokov v določenem roku, se zamudne obresti zaračunavajo samo za tiste dni, ko je prodajalec s povrnitvijo obrokov zamujal), bi bilo logično, da potemtakem tudi potrošnik povrne vse administrativne stroške, ki jih je imel prodajalec s tem, da je omogočil potrošniku nakup blaga, da je omogočil nakup na obroke, da je izvedel obračun in vračilo obrokov (in ev. zamudnih obresti/nujnih stroškov).

K 2. odstavku 145. člena ZVPot-1

Predlagamo, da se določba spremeni tako, da se glasi:

»(2) Potrošnik vrne podjetju blago v stanju, v kakršnem je bilo tedaj, ko mu je bilo izročeno, ali plača povračilo za njegovo uporabo vse do prenehanja trajanja pogodbe.«

Obrazložitev:

Menimo, da nomotehnično ni primerna ureditev, da potrošnik plača povračilo za uporabo do odstopa od pogodbe, saj potrošnik več nima pravice odstopiti od pogodbe v 15 dnevnom roku, ampak je dolžan plačati povračilo za uporabo do prenehanja trajanja pogodbe. Lahko pa vrne blago intaktno, v stanju, v kakršnem je bilo tedaj, ko mu je bilo izročeno.

K 208. členu ZVPot-1

Če si to določbo pravilno razlagamo, bi to pomenilo, da se za vsa ta področja, ki so navedena v drugem členu, pristojnost prenaša iz TIRS na posamezne druge institucije. Menimo, da je takšna ureditev popolnoma neprimerna in nikakor ni izvedljiva v treh mesecih kot je predviden vacation legis. Te institucije sigurno nimajo zaposlenih ljudi s primerno izobrazbo in poznavanjem tega področja. S takšno razširitvijo pristojnih inšpekcijskih organov se bo tudi razvilo 12 različnih interpretacij zakona, kar bo povzročalo dodatno zmedo in pravno negotovost.

Brez poglobljene raziskave kaj bi takšna ureditev prinesla za vse te institucije (glede na trenutno postavljene pristojnosti, naloge, plane, kadre ipd.) menimo, da kakršenkoli prenos brez ustrezno dolgega prehodnega roka, ki bi zagotovil tudi prenosa znanja med institucijami, nikakor ni mogoč. Dodatno bi bilo verjetno potrebno tem institucijam zagotoviti ustrezno dodatno financiranje.

K 210. členu ZVPot-1

Smiselno bi bilo, da se vsaj 4. odstavek v celoti vključi kot nova alineja v drugi odstavek, saj gre v vseh primerih za odločitev inšpektorata, da izda odločbo. S tem bi se odpravilo podvajanje ali celo nesmiselne razlage med prvim (v povezavi z drugim) in četrtim odstavkom.

K 212. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se 212. člen spremeni kot sledi:

»Če pristojni inšpekcijski organ ugotovi, da:

- cene blaga oziroma storitev niso označene ali niso vidno označene (prvi odstavek 8. člena);
- cena blaga oziroma storitve ni označena v eurih (drugi odstavek 8. člena);
- blagu, pri katerem je za njegovo pravilno uporabo potreben določen postopek ali bi potrošnik z njegovo napačno uporabo lahko povzročil nevarnost zase ali za druge ali onesnažil okolje, ni priloženo navodilo za uporabo (prvi odstavek 12. člena);
- podjetje glede na svojo vlogo v prodajni verigi za blago, ki je namenjeno prodaji potrošnikom, ne zagotovi označb, certifikata, izjave o skladnosti, garancijskega lista, navodila za sestavo in uporabo, oziroma drugih spremnih dokumentov, če je s tem ali drugim predpisom tako določeno (prvi odstavek 13. člena);
- podjetje potrošniku prodaja blago, kateremu niso priloženi zahtevani dokumenti iz prvega odstavka 13. člena tega zakona (drugi odstavek 13. člena);
- je podjetje dalo v prodajo blago oziroma ni ustavilo prodaje blaga, ki zaradi svojih lastnosti ni primerno za običajno uporabo in na njem ni označilo, za kakšne namene je uporabno tudi s temi lastnostmi (tretji odstavek 14. člena);
- blago, ki mu bo v kratkem pretekel rok uporabnosti, ni posebej označeno (17. člen);
- blago z napako ni fizično ločeno od redne prodaje brezhlebnega blaga ali podjetje ni jasno in vidno opozorilo, da gre za prodajo blaga z napako ali potrošnika z napako ni seznanilo (18. člen);
- podjetje pri sklepanju pogodb s potrošniki uporablja nepoštene pogodbene pogoje (25. člen);
- garancijski list ne vsebuje vseh podatkov iz prvega odstavka 85. člena tega zakona;
- garancijski list ni sestavljen tako, da je potrošniku lahko razumljiv, ali ni izdan na trajnem nosilcu podatkov, ki je potrošniku dostopen (drugi odstavek 85. člena);
- organizator potovanja ne zagotavlja jamstva za povračilo vseh plačil, ki so bila izvedena s strani potrošnika ali v njegovem imenu, če posamezne storitve niso bile izvedene zaradi insolventnosti potovanja (180. člen) na način, ki je določen v 181. členu tega zakona;
- pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ki omogoča povezane potovalne aranžmaje, ne zagotavlja jamstva za povračilo vseh plačil potrošnikov, če potovalna storitev, ki je del povezanega potovalnega aranžmaja, ni izvedena zaradi njegove insolventnosti (185. člen);

lahko izda odločbo, s katero prepove prodajo tega blaga oziroma storitev do odprave pomanjkljivosti v kolikor je takšen ukrep sorazmeren z ugotovljeno kršitvijo.

Obrazložitev:

212. člen ZVPot-1 določa upravno varstvo prepovedi prodaje blaga ali opravljanja storitev. Predlagamo, da se v besedilo člena doda beseda »lahko«, saj je kar avtomatska prepoved prodaje blaga oziroma storitev do odprave pomanjkljivosti lahko nesorazmerna glede na kršitev, ki jo je tržni inšpektorat ugotovil. Glede na obstoječi predlog člena pa tržni inšpektor sploh nima izbire in mora v vsakem primeru izdati prepoved prodaje blaga oziroma storitev, četudi glede na kršitev in njegovo presojo takšna prepoved ne bi bila potrebna.

H KAZENSKIM DOLOČBAM ZVPot-1

Predlagamo, da se sankcije znižajo, saj višina sankcij možno presega praga sorazmernosti, še posebej z vidika malih in srednjih podjetij. Še posebej izpostavljamo, da se glede na možnost izrekanja kazni v razponu, zniža najnižje predvidene sankcije za posamezne vrste prekrškov.

K 221. členu ZVPot-1

Predlagamo, da se 221. člen spremeni kot sledi:

»Ta zakon začne veljati šest mesecev po objavi v uradnem listu.«

Obrazložitev:

Sprememba zakona je zelo obsežne narave, ki terja določitev novih postopanj, morebitne prilagoditve poslovnih modelov, pogodbenih razmerij tako na veleprodajni kot maloprodajni ravni. Vsekakor take spremembe terjajo svoj čas in menimo, da 3 mesece nikakor ni dovolj. Samo ureditev pogodbenih razmerij s proizvajalci blaga glede stvarne napake in garancije terja nova pogajanja in sklenitve ustreznih aneksov. Nato pa je potrebno uvesti še nove procese, izobraziti prodajno osebje, urediti poprodajne procese itd., kar vse nikakor ni mogoče izvesti v roku 3 mesecev. Verjamemo, da ni v interesu nikogar, da bi gospodarski subjekti samo zaradi pomanjkanja časa delovali v nasprotju z veljavno zakonodajo, zato predlagamo daljši vacatio legis, in sicer vsaj 6 mesecev.